

Nr 15.

Ankom till riksdagens kansli den 29 januari 1935 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa frågor rörande folkundervisningen i rikets nordligaste gränsorter jämte i ämnet väckta motioner.

(2:a avd.)

I en till riksdagen avlåten, den 9 januari 1935 dagtecknad proposition, nr 17, har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att medgiva, att Kungl. Maj:t må — utan hinder av utav riksdagen givna bestämmelser rörande statsbidrag för längre undervisningstid vid folk- och småskolor än åtta månader om året ävensom rörande fortsättningsskolans organisation — utfärda föreskrifter i nämnda hänseenden i huvudsaklig anslutning till vad departementschefen i statsrådsprotokollet anført.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft

dels en inom första kammaren av herrar *O. Bergqvist* och *C. Fr. Carlström* väckt motion (I: 38), vari hemställts, att riksdagen ville, med avslag å Kungl. Maj:ts proposition nr 17, medgiva, att Kungl. Maj:t må åga att utfärda föreskrifter om anordnande av kurser i huvudsaklig anslutning till vad i motionen anförts för undervisning i finska språket inom de i nyssnämnda proposition avsedda skoldistrikt;

dels ock en inom andra kammaren av herr *A. Meyerhöffer m. fl.* väckt motion (II: 272), vari hemställts, att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 17 rörande folkundervisningen i rikets nordligaste gränsorter.

Beträffande de av motionärerna till stöd för deras framställningar anförda skälen hänvisar utskottet, i den mån de ej framgå av vad nedan anføres, till ifrågavarande motioner.

Kungl. Maj:ts förslag innebär bland annat följande. Den årliga lästiden i vissa svagare skolformer (tredje B-formen och första D-formen) skulle i vissa skoldistrikt inom rikets nordligaste gränsorter något utsträckas för att

bereda en stärkt undervisning särskilt för nybörjare. En dylik utsträckning av lästiden skulle dock vara beroende på skoldistriktets eget beslut. Övertidsläsningen skulle bekostas med statsmedel.

I fortsättningsskolan inom samma skoldistrikt skulle, där fortsättningskolpliktiga av vederbörande målsmän anmäldes till erhållande av undervisning i finsk läsning och skrivning, möjlighet till sådan undervisning för dem beredas. Läroämnena i fortsättningsskola med undervisning i finsk läsning och skrivning skulle utom det nu nämnda ämnet vara de i fortsättningsskolstadgan angivna; dock skulle ämnet naturkunnighet kunna utslutas. Åt finsk läsning och skrivning skulle anslås lägst $\frac{1}{6}$, högst $\frac{1}{4}$ av undervisningstiden. På grund härav skulle erforderlig jämkning äga rum i den fördelning av undervisningstiden, som föreskrives i § 18 fortsättningskolstadgan.

För nu omförmälda ändamål erforderliga medel hava av departementschefen förutsatts skola utgå ur förslagsanslaget till folkundervisningens befrämjande i rikets nordligaste gränssorter. Någon höjning av det belopp, vartill berörda anslag beräknats i förslaget till riksstat för budgetåret 1935/1936, har icke ansetts erforderlig.

I motionen I: 38 har ifrågasatts, att undervisningen i finska skulle meddelas genom ambulerande frivilliga s. k. bygdekurser.

Utskottet.

Utskottet har funnit sig icke böra motsätta sig, att möjligheter beredas ungdomen i de i statsrådsprotokollet omförmälda skoldistriktet att erhålla undervisning i finsk läsning och skrivning, och avstyrker förty motionen II: 272.

I fråga om sättet för berörda undervisnings anordnande har utskottet funnit skäl kunna anföras både för den av departementschefen och för den i motionen I: 38 förordade anordningen. Då det här gäller en fråga, där erfarenhet om det lämpligaste tillvägagångssättet saknas, anser sig utskottet emellertid böra tillstyrka den anordning, som förordats av den sakkunniga myndigheten, skolöverstyrelsen, och till vilken jämväl departementschefen anslutit sig. Med hänsyn härtill finner sig utskottet böra avstyrka motionen I: 38.

Förslaget om utsträckning av lästiden i vissa svagare skolformer för beredande av en stärkt undervisning särskilt för nybörjare har icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å herrar Bergqvists och Carlströms samt herr Meyerhöffers m. fl. ovannämnda motioner (I: 38 och II: 272), medgiva, att Kungl. Maj:t må — utan hinder av utav riksdagen givna bestämmelser rörande statsbidrag för

längre undervisningstid vid folk- och småskolor än åtta månader om året ävensom rörande fortsättningsskolans organisation — utfärda föreskrifter i nämnda hänseenden i huvudsaklig anslutning till vad departementschefen i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 9 januari 1935 anført.

Stockholm den 29 januari 1935.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Carlsson* i Gävle, *Nilsson* i Malmö, *Bergqvist*, *Nilsson* i Gränebo, *Oscar Olsson*, *Svensson* i Kompersmåla, *Borell*, *Walles*, *Gustafsson* i Benestad, *Thelin*, *Petrén* och *Pauli*, samt

från andra kammaren: herrar *Anderson* i Råstock, *Strindlund*, *Törnkvist* i Karlskrona, *Holmgren*, *Eriksson* i Stockholm, *Andersson* i Höör, *Persson* i Falla, *Svensson* i Grönvik, *Jonsson* i Eskilstuna, *Andersson* i Prästbol, *Holmdahl* och *Olofsson* i Digernäs.

Reservationer:

- 1) av herrar *Borell* och *Holmgren*, som ansett att utskottet bort, med bifall till herr Meyerhöffers m. fl. motion (II: 272), avslå såväl Kungl. Maj:ts förslag som herrar *Bergqvists* och *Carlströms* motion (I: 38);
 - 2) av herr *Bergqvist*.
-